

nili tudi moža, ki je živel v času hudih narodnih stisk, potujčevanja za vsako ceno in vražjega načrta, da se naj ta del naše zemlje (Savinjska dolina) očisti slovensko govorečih prebivalcev. Kocbek je bil prvi, ki je prispeval k temu, da se niso uresničile sanje celjskih, tujih gospodarjev, da v teh krajih v petdesetih letih ne bo nobenega Slovenca. Bil je med mladimi izobraženci, polnimi rodoljubja, ki so se odločno borili za to, da rešijo svoje narodne korenine.

Kocbek je bil vsestranski mož, poudarja Videčnik. Med drugim je njegova zasluga zidava solčavske šole, ogromno je storil za šolstvo v Gornjem gradu, ustanovil je Učiteljski socialni fond, bil je pobudnik za ustanovitev gornjegrajske posojilnice, dolga leta je bil njen tajnik itd.

USODA VELIKIH MOŽ

Leta 1927 je odstopil kot predsednik SP SPD, med drugim zaradi nekaterih neutemeljenih očitkov. Postal je zagrenjen, piše Videčnik. Njegov prijatelj Branko Zemljič, dolgoletni tajnik SP SPD, je v nekem razgovoru omenil, da je Kocbek v Gornjem gradu nekoč izjavil: »Črncem je svojo dolžnost opravil.«

A. Videčnik svoj prispevek zaključuje z besedami: »Ko je 6. avgusta 1930 krenil sprevid z njegovim truplom na zadnje počivališče, so se od njega poslovili njegovi zvesti prijatelji, res pa je, da so številni nekdanji pozabili nanj in se pogreba niso udeležili. Tudi njegova zadnja pot je bila strma in kamnita!«

V mladih letih je Kocbek zbiral slovenske reke in pregovore, ki so izšli v knjižici že v preteklem stoletju (Pogovori, prilike in reki — 1887); med njimi najdemo tudi tistega »Dobrota je sirota«.

Edi Maverič pa je ob zaključku svojega prispevka zapisal:

»Zasluga Frana Kocbeka je, da so bile rešene in ohranjene Savinjske Alpe. Fran Kocbek počiva v naročju planin, katerih del je postal, ki se jim je razdal in iz katerih je črpal moč za svoje veliko poslanstvo. Njegov skoraj pozabljen grob tam ob cerkvi sv. Magdalene nemo priča o usodi velikih in zaslužnih mož, ki so izstopili iz okvirov svojega časa in postali zgodovina. Eden od takih je bil Fran Kocbek.«

»Savinjske novice« so obudile spomin na tega velikana naše planinske zgodovine in naša želja je, da ne bi bil pozabljen, da bi bil večkrat okrašen njegov grob, kot so ga že okrasili planinski vodniki Savinjske doline ob zaključku tečaja za mladinske vodnike. Največ bomo seveda naredili, če bomo obnovili njegovo kočjo na Molički planini, če se bomo odzvali povabilu Matjaža Kmecla. Storimo to do leta 1994, do stoletnice, ko je bila prvotna kočja odprta.

ZAPISANO OB 60-LETNICI SMRTI
FRANA KOCBEKA

UTRINKI OB SPOMINU

BOŽO JORDAN

V Lučah je bil pogovor o kategorizaciji planinskih poti. Zato je bilo potrebno pota poznati in jih prehoditi.

Zadnja iz doline Podvolovljeka drži ob Lučki Beli čez Šibje. Oznake se začno na bukvi Za Loncem. To je edina bukev ob cesti v ovinku, spodaj obraščena, da se napis Korošica zagotovo ne vidi, je pa! Nekaj bolj svežih markacij sumljive barve in obojesmerna puščica pripeljeta na staro pot, kjer je mogoče slediti markacije. V Šibju lahko mirno kreneš proti Presedlaju. Vendar nova karta Grintovcev nima vrisane steze. Do Vratice (1655 m) bo šlo skoraj po senci gozda. Na Starih Štalah ne išči ne jezera, ne mlakuže! Pa ne levo in ne desno ne pojdi po dobrih poteh, kar naravnost čez zeleno površino dna in desno od žlebičev jo mahni na pot. Tam boš našel datum 3. 7. 1973; tedaj so verjetno markirali, čeprav v kartoteki poti to ni zapisano. Dalje je treba iti do odcepa proti Vodotočniku in čez Prag (1910 m), kjer ne bo problemov. Dolina pa naj le ostane rezervat za ptice in posamezne obiskovalce; tako je bilo zapisano v dnevnem časopisju.

MOLIČKA PEČ, 8. 7. 1990

Lani smo šli čez Jeruzale, da smo prešli kline in jeklenice na novo obnovljeni poti iz Robanovega kota na Korošico. Ker smo v zgornjem koncu slišali zvonjenje, smo skušali ugotoviti kaj to pomeni. Bila je le predpremiera za otvoritev kapele. Veliko ljudi je bilo zbranih, toda pred nami in mimo nas jih je šlo prav malo. Ugotoviti pa se je dalo, do kje lahko pride avto še od Robanove planine naprej! Na otvoritev so povabili leto dni pozneje za praznik sv. Cirila in Metoda. Letos je bilo vse vzorno označeno iz doline Podvolovljeka do Ravnega pola, kjer je bil pri oskrbnikovi garaži (obdelal napis Korošica) slavalok v pozdrav obiskovalcem, za Inkretom pa lepa nova smerna tabla Molička peč, 30 min. Povedali so, da je bilo več kot 200 osebnih avtomobilov, ki so stali tja do konca ceste pri zapuščenih lovski koči (ena stena je ubogal). Eden izmed obiskovalcev se je vračal čez Robanov kot in mi je pozneje po telefonu sporočil, da je pot resnično v redu obnovljena. Ob kapeli so ostanki Kocbekove kočje. In Matjaž je v svojem nagovoru po maši dejal: »Naši

vnuki, ne naši dedje so nam dali to podrtijo v upravljanje in naša naloga je, da koči spet damo prvotno podobo.«

PETELINJEK, 1451 m, 4. 8. 1990

Iz Gornjega grada je označena TV pot na Menino. V uri in četrť prečiš ceto in ti na levo uide pogled na gol vrh. Iz doline se ta goli vrh lahko opazuje s ceste. Ko zadnjič stopiš nanjo, je nad njo smerna tabla — nekoč je bila mnogo večja, ker je bil tu konec ceste, pa ne tiste, ki se po nji pripelješ od doma — 40 minut do doma. Cesta pelje naprej po severnem pobočju Petelinjeka. Zelo razgledna je, kot tudi sam vrh. Pod vršino se desno odcepi vlaka, ki se onkraj cepi in konča, mimo Praprotnice (korita, vode je zelo malo!) čez Bočke trate pa je speljana stara pastirska steza. To je približno tam, kjer se cesta na planinski karti konča in so dalje pikice, pa bi morali biti vsaj del dve črti (bo na novi izdaji) — tisti del po jugovzhodni strani vrha. Za orientacijo dobro služi antena na Špicu (1499 m) domžalskih radioamaterjev, ki bi lahko vedeli, kaj pomeni trata in kaj parkirišče. Stopili smo na ceto iz Tuhinjske doline. Le nekaj korakov gremo po nji in nad nami je nova kapela, blagoslovljena 17. junija 1990.

GORNJI GRAD, 435,6 m, 4. 8. 1990 ob 18. uri

Pred šolo je bilo zbranih nekaj ljudi, ki so se udeležili obletnice smrti Frana Kocbeka (umrl je 7. avgusta 1930). Prisoten je bil predstavnik ZTKO Mozirje Martin Aubrecht. Nagovor je opravil mladi predsednik planinskega društva Miran Ugovšek, sodelovale so učenke Mojca Župančič, Anica in Darinka Rajter, Simona Brezovnik, Mojca Marovt, Martina Petek, Ivica Zalesnik in citrar Robanov Franci iz Ro-

banovega kota. Stali so pred ploščo: Franu Kocbeku, ravnatelju in velikemu planincu ob 30-letnici Planinskega društva Gornji grad. 1979, Osnovna šola Fran Kocbek, Gornji grad.

»Dragi krajan, planinci, predvsem pa svojci pokojnega nadučitelja Frana Kocbeka, katerega ime nosi šola, kjer smo se zbrali!

Letos v Gornjem gradu praznujemo pomembne obletnice: 850 let od ustanovitve Benediktinskega samostana, 110 let prosvetnega društva in 100 let od ustanovitve pevskega društva, poleg tega pa praznujemo 100-letnico prihoda in 60-letnico smrti Frana Kocbeka.

Rodil se je 28. januarja 1863 v Ločkem vrhu pri Lenartu. Kot učitelj je prišel v Gornji grad 1890. leta in ostal v Savinjski dolini celih 40 let.

Poleg tega, da se je kot dober pedagog razdal številnim generacijam slovenskih otrok, je našel v planinskem svetu mnogo razvedrila in pogoje za ustvarjalnost na področju planinstva.

Lepo se je ponašati z bogato tradicijo planinstva, še lepše pa z ljudmi, kot je naš Fran Kocbek. Za našo planinsko skupnost je naredil izredno veliko. Brez vsakih zadržkov ga lahko primerjamo z Aljažem, Kugyjem, Staničem; kar je bil Aljaž za Julijce in Triglav, je bil Kocbek za naše prelepe Savinjske Alpe. Mnogo je poti, ki jih je on utrl in ki jih uporabljamo še danes, mnogo je tudi zavetišč in postojank, katerih boter je bil prav on. In ne samo to: bil je tudi med najpomembnejšimi, ki so zastopali interese planincev v dolinah in spravili planinstvo v organizacijo, katere ime je danes PZS. Zato še enkrat naglasim: veliko bogastvo je imeti v svoji dolini ljudi, kot je bil Fran Kocbek.«

Po koncu se je vsem zahvalil sedanjí »nadučitelj« Ivan Purnat in Andreja Žerovnik, Anica Rajter ter Meta Marovt so ponesele ikebano in svečki na grob pokojnih dveh nadučiteljev v Gornjem gradu.

Dvajseto stoletje

Slovensko planinstvo bo kmalu staro sto let — torej je proizvod dvajsetega stoletja, sopotnik demografske eksplozije, fašizma in komunizma, atomske bombe in aidsa. Triumfa tehnike in poraza človeškega duha. Svetovnih vojn in ekonomskih kriz. Industrije.

Petnajsto stoletje, ki je ravno tako »okroglo« kot dvajseto, je dalo črno kugo, prodor Turkov, odkritje Amerike in stražne ognje na vrhovih.

Deseto stoletje je dalo križarske vojne, Riharda Levjesrčnega in Robina Hooda.

Nulto stoletje je dalo Kristusa kot za-

četek nove ere, in Cezarja kot konec stare.

Kakšen bo (čuden miselni preskok, ki naj bo dovoljen!) nadaljnji razvoj alpinizma? Ali se bodo v iskanju plodne zemlje naselja preselila (nazaj) na pobočja, kjer so nekdaž že bila? Ali bodo ljudje pogozdili gore in obesili na klin pljuča narave? Ali bodo podzemske kraške jame, ki jih je v gorah ogromno, postale zatočišča privilegiranih? Iz letala je svet morje megle, nad katerim je jasno nebo.

Psi so zato tako priljubljeni, ker je v očeh psa vsak gospodar Napoleon. V megli je vsak vrh, ki štrli iz nje, Olimp.

Boris Ogrizek